

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Nadzieja Surowiec
Sędziowie	SSA Jacek Dunikowski SSA Dariusz Czajkowski (spr.)
Protokolant	Anna Tkaczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Białymstoku - Danuty Dąbrowskiej upoważnionej przez Prokuratora Apelacyjnego do udziału w sprawie

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2011 r.

sprawy **A. I.**

o odszkodowanie

z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawczyni

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 18 lutego 2011 r. sygn. akt III Ko 299/10

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. P. kwotę 147,60zł, w tym 27,60zł należnego podatku VAT tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

A. I. wniosła o zasądzenie na jej rzecz kwoty 24 000 zł tytułem odszkodowania oraz 18 000 zł tytułem zadośćuczynienia za „niesłuszne zatrzymanie, oskarżenie i skazanie w sprawie sygn. III K (...)(Ds. (...)), w której w drugim postępowaniu została uniewinniona”. Jednocześnie wniosła o „przywrócenie jej terminu do złożenia wniosku żądającego odszkodowania”.

Wyrokiem z dnia 18 lutego Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił wniosek, kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawczyni. Na podstawie art. 427§2 i 438 pkt 1 i 2 kpk powyższemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę prawa materialnego, tj. art. 555 kpk w zw. z art. 5 kc poprzez uwzględnienie zarzutu przedawnienia pomimo wystąpienia okoliczności uzasadniających nieuwzględnienie zarzutu z uwagi na nadużycie prawa i zasady współzycia społecznego – prawo do odszkodowania za niesłuszne zatrzymanie, sytuację osobistą A. I. i norm prawa międzynarodowego, w szczególności wyrażających się w art. 14 ust. 6 oraz art. 9 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966r.,

2. obrazę prawa mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie niewłaściwe zastosowanie art. 552§1 i 4 kpk, poprzez dokonanie dowolnych ustaleń i przyjęcie, iż A. I. nie należy się odszkodowanie oraz zadośćuczynienie, w sytuacji gdy z prawomocnych orzeczeń sądowych wynika, iż była ona niesłusznie zatrzymana, przesłuchiwana oraz skazana, a nadto wystąpiła wraz z właściwym wnioskiem uzupełniając go uzasadnionym wnioskiem o przywrócenie terminu.

Stawiając powyższe zarzuty pełnomocnik wniósł o zasądzenie na rzecz A. I. zadośćuczynienie za tymczasowe aresztowanie w związku z niesłusznym skazaniem w kwocie 18.000 zł oraz odszkodowania za poniesioną szkodę w kwocie 24.000 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Zarzucając obrazę prawa materialnego (pkt.1 apelacji), to jest przepisu art.555 kpk i art. 5 kc w kontekście naruszenia norm prawa międzynarodowego, pełnomocnik w istocie zakwestionował ocenę Sądu I instancji, co do braku przeszkód w uwzględnieniu zarzutu przedawnienia, prowadzącego w konsekwencji do oddalenia wniosku. Rozwinięcie tego zarzutu zawarte w uzasadnieniu środka odwoławczego w sposób niezrozumiały- biorąc pod uwagę fakt, że apelacja pochodzi od podmiotu fachowego- odwołuje się do problemu przywrócenia terminu, czego we wniosku domagała się również A. I.. Nie widząc potrzeby szerokiego ustosunkowywania się do tego zagadnienia, które należy do kanonów wiedzy prawniczej, przypomnieć jedynie należy, że przywróceniu podlegają terminy zawite (art.126 § 1 kpk), zaś termin przedawnienia będąc terminem o charakterze materialnym, wywołuje jedynie skutki, o których mowa w art.117 § 2 kc. Do podniesienia zarzutu przedawnienia uprawniona jest strona, Sąd zaś może tego zarzutu nie uwzględnić jedynie w przypadku stwierdzenia nadużycia prawa podmiotowego, w sytuacji zaistnienia przesłanek określonych w art.5 kc. I w tej właśnie kwestii całkowicie różni się ocena faktów zaprezentowana przez Sąd I instancji w pisemnych motywach wyroku oraz ta przedstawiona w apelacji pełnomocnika, wsparta dodatkową pisemną argumentacją samej wnioskodawczyni (K.68).

Ponieważ apelacja, pomimo zarzutów dotyczących naruszenia przepisów prawa, jest czystą polemiką z oceną stanu faktycznego przedstawioną przez Sąd I instancji, Sąd Apelacyjny stwierdza, że spośród dwóch odmiennych stanowisk pełną aprobatę uzyskało to wyrażone w uzasadnieniu kwestionowanego orzeczenia. Ponad to, co zawarł w słusznych motywach pisemnych Sąd Okręgowy, dodać należy, że nie sposób zgodzić się z zapatrywaniem pełnomocnika, który w „rygorystycznym rozpatrywaniu przesłanek przedawnienia oraz przywrócenia terminu” widzi „sprzeczność z zasadami państwa prawa, zasadą słuszności oraz zasadami współzycia społecznego”(str. 3 apelacji). Prezentując ten pogląd autor środka odwoławczego odwołuje się do norm prawa międzynarodowego regulujących prawo do odszkodowania dla osób bezprawnie pozbawionych wolności, prawomocnie skazanych, a potem uniewinnionych, nie dostrzegając jednak, że A. I. nigdy nie była prawomocnie skazana. Wnioskodawczyni była pouczona o prawie zbadania przez Sąd również legalności jej zatrzymania poprzez wniesienie zażalenia na tę czynność (K.38v akt III K (...)) i wobec niezaskarżenia przez nią tej decyzji, zatrzymanie to- wobec wydanego wyroku uniewinniającego- stało się niewątpliwie niesłuszne, co nie oznacza jeszcze, że bezprawne.

Postulując dokonanie oceny podniesionego zarzutu przedawnienia przez pryzmat art.5 kc skarżący odnoszą swoje roszczenie do całego toczącego się postępowania przeciwko A. I., chociaż przepisy art.552 § 1 i 4 kpk *expressis verbis* stanowią, że odszkodowanie należy się tylko osobie niesłusznie tymczasowo aresztowanej lub zatrzymanej albo też takiemu oskarżonemu, który w wyniku wznowienia lub kasacji został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, zaś szkody muszą odnosić się do wykonania względem niego kary, której nie powinien być ponieść.

Tak więc tak daleki zakres roszczeń wnioskodawczyni nie ma żadnego oparcia w ustawie i słusznie Sąd I instancji wskazał- jako rozpoczęcie terminu przedawnienia- upływ roku od zwolnienia z niesłusznego zatrzymania, gdyż tylko to zdarzenie może być podstawą do zasądzenia odszkodowania. Przekroczenie terminu przedawnienia w realiach niniejszej sprawy jest natomiast tak rażące, że w żaden sposób nie da się go usprawiedliwić. Słusznie Sąd I instancji poddał pod wątpliwość niewiedzę o prawie do odszkodowania deklarowaną przez osobę z wyższym wykształceniem, która- co dodatkowo wykazały dotychczasowe postępowania z jej udziałem- potrafi skutecznie bronić swoich praw i bardzo czynnie uczestniczyć w procesie. Aktywność i rezolutność, którą A. I. przejawiała, nakazuje z dystansem traktować jej deklaracje o niewiedzy w zakresie prawa do odszkodowania. Świadomość, że organy władzy publicznej, jak każdy inny podmiot, są zobowiązane do naprawienia wyrządzonej obywatelowi szkody jest tak powszechna i oczywista, że niepotrzebna jest do tego jakkolwiek wiedza prawnicza, pomoc adwokata czy pouczenie udzielone przez Sąd. Wszak uprawnienie to jest podstawą wiedzy obywatelskiej, normy te zapisane są w Konstytucji RP (art.41 ust.5, art. 77 ust.1), obowiązującej już od 14 lat, który to akt prawny jak żaden inny był i jest powszechnie propagowany w środkach masowego przekazu, a jego tekst przed uchwaleniem przesłany nawet do wszystkich obywateli. Nie można zatem traktować poważnie supozycji wnioskodawczyni, że jako architekt, zupełnie nierozeznana w przepisach prawa, wiedzę o możliwości uzyskania odszkodowania uzyskała przypadkowo, oglądając program telewizyjny.

Trudno odnieść się natomiast do zarzutu z pkt.II apelacji, w którym jego autor zarzuca Sądowi I instancji „niewłaściwe zastosowanie art.552 § 1 i 4 kpk poprzez dokonanie dowolnych ustaleń i przyjęcie, że A. I. odszkodowanie się nie należy (...)”.Wszak podstawą oddalenia wniosku było skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia, a nie kwestie merytoryczne, zatem zarzut ten wydaje się całkowicie niezrozumiały.

Reasumując, apelacja pełnomocnika okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art.554 § 2 kpk, zaś o kosztach zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji – w oparciu o § 14 ust.6 w zw. z 2 § ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163 poz.1348 z późn. zm.).

D.